

Sociale integratie vraagt om praktische aanpak

De Wmo is alweer een jaar oud. Eén van de doelen is het verhogen van participatie. Slagen wij daarin? Ja en nee. Ja, want alleen al door de komst van de Wmo zijn mensen die elkaar vroeger haast niet tegenkwamen elkaar nu wél tegengekomen. Bovendien ontstaan er nieuwe initiatieven. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan beleidsmakers van woningbouwverenigingen, VWG-deskundigen van gemeenten, vertegenwoordigers van mantelzorgers. Nee, want in te veel steden en dorpen heeft de komst van de Wmo tot nu toe vooral in het teken gestaan van een Wmo-loket oprichten, van huishoudelijke zorg organiseren, van algemene beleidsplannen schrijven. Met de andere onderwerpen en prestatievelden gaan veel gemeenten in 2008 pas echt aan de slag. In Nederland heeft iedereen een aparte leefwereld. Voor kinderen zijn er scholen, voor ouderen verpleeg- en verzorgingshuizen, voor jongeren scholen en buurthuizen, voor volwassenen hun werk en verenigingsleven. Er zijn maar een beperkt aantal plekken waar verschillende groepen elkaar tegenkomen. Toch kan deze ontmoeting heel verfrissend en stimulerend zijn.

Bij de uitvoering van de Wmo zien we een vergelijkbare deling. Er is vaak voor elk prestatieveld een andere uitvoeringsorganisatie. Welzijnsorganisaties, thuiszorgorganisaties, bouwafdelingen, hulpmiddelencentra, gemeentelijke sociale dienst, maatschappelijk werk, vrijwilligerscentrales: in de meeste gemeenten zijn zij allemaal verantwoordelijk voor de uitvoering van een deel van de Wmo. We

hebben het met elkaar dus knap ingewikkeld georganiseerd. Want een inwoner van een stad of dorp heeft met heel veel instanties en personen te maken. Het nieuwe Wmo-loket kan hierin wat wegwijs brengen, maar daar komen alleen de mensen die al gerichte vragen hebben. Medewerkers van het Wmo-loket hebben vaak een doorverwijzende rol naar vele verschillende instanties.

In een recent advies heeft de Raad voor de Volksgezondheid (RVZ) gepleit voor geleidelijke opheffing van de AWBZ. Een belangrijk argument is dat de mensen om wie het draait onvoldoende de weg weten te vinden in alle instanties. De AWBZ moet daarom worden verdeeld over de Zorgverzekeringswet en de Wmo. Ook preventie komt onvoldoende van de grond. Maar ik schetste al dat inwoners ook binnen de Wmo de weg niet weten te vinden. Voordat we overgaan tot opheffing van de AWBZ - onder meer richting Wmo - lijkt het mij verstandig om eerst eens te kijken of het komende tijd binnen de Wmo wel gaat lukken om muren te slechten - zowel de muren tussen de leefwerelden van de verschillende bevolkingsgroepen als de muren tussen de verschillende uitvoeringsorganisaties.

De Wmo wordt vaak een 'kansenwet' genoemd. Zou het niet prachtig zijn als opa's die in een verpleeg- of verzorgingshuis wonen techniekes geven in peuterspeelzalen of op basisscholen? Als scholieren regelmatig hand- en spandiensten verlenen in de zorg? Dit soort voorbeelden hebben de meeste kans van slagen als deze groepen elkaar regelma-

tig tegenkomen, bijvoorbeeld in gemeenschappelijke huisvesting. Op het snijvlak van gezondheidszorg en welzijnswerk liggen ook prachtige kansen. Waarom vindt op dit moment het reguliere verenigingsleven altijd plaats in gehuurde zaaltjes, bijvoorbeeld in buurthuizen, terwijl in zorginstellingen regelmatig ruimtes leeg staan en de bewoners daar slechts enkele dagdelen per week activiteitenbegeleiding krijgen? Ook dit is in het kader van de Wmo anders te organiseren, met voordelen voor alle betrokkenen. De buurtbewoners vaker in het verzorgingshuis, verzorgingshuisbewoners die vaker meedoen aan regulier verenigingsleven buitenshuis.

Dit brengt wel lastige besluitvorming met vele belanghebbenden met zich mee. Minder verkokering in uitvoeringsorganisaties van de Wmo kan hiervoor nodig blijken te zijn. Wie weet is er dan ook wat te doen aan de zorginstellingen die om hun keukens zo efficiënt mogelijk te laten draaien zoveel mogelijk mensen van tafeltje-dekje willen voorzien, terwijl welzijnsinstellingen, buurtopbouwwerkers en velen anderen hun best doen om eenzaamheid te bestrijden. Tafeltje-dekje kan een enorme 'eenzaamheidsveroorzaker' zijn. Het is een prima oplossing voor een beperkte groep mensen, maar voor vele anderen is vervoer naar een plek waar ze samen zelf koken en eten vaak een betere oplossing. Sociale integratie vraagt om creativiteit, maar vooral om praktische oplossingen.